

עושים כבר היום את ביטוח החיים
המשתלם ביותר בישראל
לא דוחים!

ראה עמ' 15

הזמן הירוק

הפתרון המושלם לחקלאים

הספקה תוך שעה בכל הארץ

הטור לגיבות הסולר!

ראה עמ' 17

9002

שבועון הקיבוצים • מס' 1536 • כ"ד בסיון תשע"ו • 30 ביוני 2016

**פרופ'
סיביל
היילברון,
חיה
בין שתי
תרבויות**

עמ' 12

ירוקים מתמיד! לקבלת העיתון במייל, צור קשר בדוא"ל: dorin.segev@tmags.co.il

ג'ון דיר - הירוקים שלא נגמרים

טרקטורי משא

החל מ-**62,000** ₪ מע"מ

- מנועי דיזל או בנזין.
- שלדה חזקה.
- מתלים נפרדים או ציר אחורי חזק עם מפרק נדנדה.
- עבירות גבוהה בתנאי שטח קשים ומורכבים.
- נוחים, מהירים וגמישים!!!

JOHN DEERE

רכבי שטח לארבעה נוסעים

החל מ-**98,000** ₪ מע"מ

- מנועי דיזל או בנזין.
- שלדה חזקה.
- מתלים נפרדים.
- עבירות גבוהה בתנאי שטח קשים ומורכבים.
- נוחים, מהירים וגמישים!!!

י.קמחי בע"מ יבואן בלעדי

כפר הנגיד טל': 08-9421120, 08-9439294 פקס: 08-9421119, נייד - יוסי: 050-8575530, יובל: 050-8575535 דוא"ל: j_kimchi@netvision.net.il אתר: www.jkimchi.co.il

בשורה התקורה עפה

פרופ' סיביל היילברון, שהגיעה לישראל

כמתנדבת מגרמניה, פילסה את דרכה האקדמית אל המשרה הבכירה של דיקנית הפקולטה למדעי החברה והרוח במכללה האקדמית כנרת, בה היא מכהנת כיום. בתחילת דרכה בישראל הייתה מתנדבת בקיבוץ ברקאי ומצאה את השילוב שבין היותה קיבוצניקית ואקדמאית. סיביל: "העובדה שבאתי כמתנדבת גרמניה, לא הפריעה לי בשום מקום. בטח לא בקריירה האקדמית"

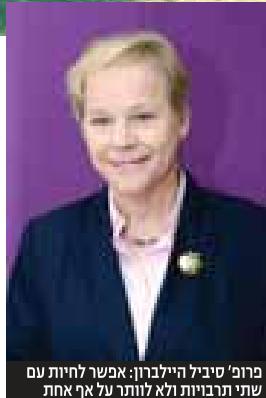
שרה כנבי

סיביל היילברון נולדה בכרמל, גרמניה ב-1958. אחרי ילדות רגילה בבית אתאיסטי וליו מוד תרבות, ספרות גרמנית והיס'טוריה כללית באוניברסיטה, הגיעה ב-1977 כמתנדבת לקיבוץ ברקאי על רקע אידיאולוגי. "הרור שלי, של הגרמנים, לא התחבר למושגים כגון שורשים ומולדת. אנחנו לא שרים המנונים ולא מתחברים לס'ט מלים לאומיים, כי אנחנו הרור שא'חריי. אנחנו הרור של המחאה של 1968, כאשר האידיאל היה להיות אורח העולם. באווירה הזאת גדלתי. היינו חבורה של סטודנטים שחיפשה חברות סוציאליסטיות וקומוניס'טיות. קיבוץ היה אחת הדוגמאות הכולטיות בעולם. היה חברה שית'רית. פית. באותה תקופה הרבה סטוד'נטים נסעו למזרח אירופה ולמזרח גרמניה. רבים הגיעו גם לקיבוצים. כשהגעתי לברקאי הייתה שם קב'ר צה של כ-30 מתנדבים מכל העולם. הקיבוץ קיבל אותנו מאוד יפה ומהר מאד נמצאו לנו משפחות 'אממ' צות'. לא באתי בגלל רגשות אשם קולקטיבים כמו המתנדבים הרתיים נוצרים גרמנים שבאים בכדי לעזור בגלל הרקע הרתי שלהם. השקפתי היא, שהרור שלנו צריך להרגיש אחראיות על מעשי גרמניה הנא'צית, אבל אנתו לא אשמים, הני כלל לא היינו שם. בקיבוץ ברקאי הכרתי את בן זוגי אלכס, שהגיע לברקאי כמורה לספורט והיה כבר חבר קיבוץ ומרד'ך גרעין".

סיביל חזרה ללמוד בגרמניה ולא'חר שהיא ואלכס החליטו לחזק את הקשר הווגי שלהם, שבה לישראל

מתוך אלבום המשפחה

פרופ' סיביל היילברון. אפשר לחיות עם שתי תרבויות ולא לוותר על אף אחת

בנהלה המשקית וביכולת הקי'בוצית להבטיח את הביטחון הסרי ציאלי העתירי לנו ולילדינו, האם להמשיך ולכטוח ברעיון השיתופי שבאותם ימים שידר כישלון, או לצאת לדרך חדשה המבוססת יותר על העיקרון של האינדיווידואליזם. יצאנו לדרכנו העצמאית על בסיס נחלה משפחתית של אלכס בפרדס נהה. יחד כמשפחה וכל אחד לחוד אנתנו מאוד שלמים עם ההחלטה. באופן טבעי נוצר עם השנים מרחק מהקיבוץ והעשייה שלי התמקדה בתחום האקדמי. אפשר לומר שבש'נים האחרונות גרתי בקיבוץ ומכחי'נה חברתית היינו מחוברים לחברים מהסביבה ובעיקר לחברי ברופין. גם כיום הקשר הזה קיים. דוגמה לקש'רים החברתיים החדשים היא קבוצת הרוכבים על אופני שטיי 'החברים רשימת המרצים ובשנת 2000 כדי כולל המרכיב הקיבוצי הלך ונעלם, כולל רשימת המרצים ובשנת 2000 כדי שיהיה לה דימוי "מוכר" בהשכלה גבוהה, נעשה מאמץ להרחיקה מה'דימוי הקיבוצניקי.

הזה הייתה מעורבת מאד בתכנית לשילוב בני הקהילה האתיפית באקדמיה. אך המשברים הכלכליים גרמו לכך שמכללת רופין השתנתה והפכה למכללה בבעלות המדינה. המרכיב הקיבוצי הלך ונעלם, כולל רשימת המרצים ובשנת 2000 כדי שיהיה לה דימוי "מוכר" בהשכלה גבוהה, נעשה מאמץ להרחיקה מה'דימוי הקיבוצניקי.

למה עזבתם את הקיבוץ?

"עזבנו ב' 2004 לאחר כ-30 שנים בעיקר בכרמל, אך גם בעין שמר. צריך לזכור, שבאותה תקופה התחר'לה בתנועה הקיבוצית מהפכה תפי'יתית

אבא שלי מעולם לא הבין את הרעיון הקיבוצי. הוא ראה בזה סוג של התאבדות פיננסית. נגד הצד הזה של החינוך בבית תמיד התמרדתי וההתמרדות היא החלק שלקחתי איתי לישראל, לקיבוץ וגם להשכלה הגבוהה

סתית בהקשר לאחריות הקהילה/הקיבוץ לרווחת הפרט העתידי, במיוחד בעקבות 'הסדר הקיבוצים' והקמת 'מטה הסדר', שבעקבותיו נמחק חוב של כ-20 מיליארד שקל. שאלות כמו פנסיה לעת זקנה, כמו הבטחת חינוך אקדמי לבנים, שיוך נכסים, אחריות הפרט במבחן הפר'נסה הקיבוצי וכי'. אצלנו במשפחה התערעה מאוד הרגשת הביטחון

בוצי. כך גם ברופין. יש מי שאומר שאני מאד ביקורתית, אבל כך זה אצלנו הסוציולוגים ואני אוהבת להיות ביקורתית". טוענת סיביל.

ה'גרין האוס' של האינטלקטואלים בקיבוצים

עם כניסת אלכס לניהול מבואות עירון ולאחר חופשת הלידה, עובה סיביל את ההוראה במוסד החינוכי הקיבוצי והשתלבה במכללת רופין, שהייתה אז מכללה של התנועה ההתיישבותית. סיביל: "במגבלות שיש בתוך ההשכלה הגבוהה, ניסיתי לעודד חשיבה מערכתית וביקור'תית. את מרבית הדרך שלי בהש'כלה הגבוהה עשיתי ברופין, בתוך התפיסה הליברלית, סובלנית אוני'ברסלית מחד והביקורתית, מאידך. אפשר להגיד שזה כמו בחינוך של הגיל הרך, כפי שהיה בקיבוץ של פעם". המכללה דירבנה חברי קי'בוצים ברמת התארים המתקדמים, לעשות דוקטורט, כדי להשתלב בה'מרכיב. לסיביל הציעו לעשות את הדוקטורט על חשבון המכללה בס'ר ציולוגיה ואחר כך במנהל עסקים. "זה היה 'הגרין האוס' של האינט'לקטואלים בקיבוצים. שניתן למנות בהם הרבה שמות ידועים. הייתי

אך החיים שלך בעולם עם שתי תרבויות, נבנה לאורך השנים, מה המשמעות שיש לכך על החזות שלך וזאת בשנים האחרונות בגלל הגלובליזציה, קל יותר לחיות כך?

"החיים עם שתי תרבויות, ב'ידיעת שפות רבות וקשר הדוק עם אירופה הם פריבילגיה. חל שינוי רב ב'מחיר' הקשר. יש ביכולתי לנסוע פעמיים שלוש בשנה למז'רח אשפה בגרמניה, לצד נסיעות לכ'נסים במקומות אחרים בעולם. נכון שהיום הנסיעות לחו'ל הרבה יותר זולות מפעם, עדיין זו פריבילגיה סוציו-כלכלית. במובן מסוים אני מייצגת את 'מהגרי הלוקוס' - אלו שבאמת נהנים מהיבטים רבים של הגלובליזציה, בזכות חכמה של טיסה נוחים, אינטרנט, SKYPE, WHATSUP ועוד. אם בעבר מי שעבר למדינה אחרת ידע שהוא במידה מסוימת 'מנתק' קשר עם המשפחה וחברים, ל'מהגרי לוקוס' זה לא קורה. במובן זה אני חיה עם שתי תרבויות ומאוד נהנית מזה. אני זוכרת שכשהגעתי לקיבוץ ברקאי בסוף שנות ה'70 תחילת שנות ה'

הזמנתי למפגש של חוקרי קיבוץ ביד שבנקין. פרופ' אליעזר בן-רפאל אמר משפט מאוד רלוונטי עבורי: אני עזבתי את הקיבוץ, אבל הקיבוץ לא עזב אותי. במידה רבה המשפט נכון עבורי גם לגבי גרמניה וגם לגבי הקיבוץ.

סטודנטיות במכללת האקדמית כנרת

מדרות היא החלק שלקחתי איתי לישראל, לקיבוץ וגם להשכלה הגבוהה. בחינוך הקיבוצי החשיבה הביקורתית הייתה חלק אינטגרלי לי של האידאולוגיה החינוכית. את זה הרגשתי בחינוך ילדינו במערכת החינוך הקיבוצית ואחר כך כמורה ומחנכת. מאד התחברתי לזה. לקחתי את זה איתי גם להשכלה הגבוהה והחברים שלי יעידו על כך."

האם לאורך הקריירה שלך הרגשתי במגבלות המגדר בתחום האקדמי ואיך הצלחת לסלול את דרכך ולשבור את מח שמונח "תקרת הזכוכית"?

"בעקרון אני לא הרגשתי מגבלות מגדריות במהלך הקריירה שלי, לא במבואות עירון, לא באוניברסיטת חיפה וגם לא ברופן או במכללה האקדמית כנרת. לא הרגשתי 'תקרת זכוכית' מגדרית או אחרת, תודות לליברליות של המערכות בהן פגשתי - המערכת הקיבוצית והמערכת של ההשכלה הגבוהה. אין לי ספק, שלעובדה שהיינו חברי קיבוץ בתקופה בה התחלתי את הקריירה האקדמית שלי, הייתה השפעה רבה. גם בזמן כתיבת הדוקטורט וגם בשנים הראשונות כראש מחלקה ברופן תמיד ידעתי שהילדים, יוניתי, רן וירון נמצאים במסגרות מסודרות. מסגרת רות טובות. ידעתי שאנחנו יכולים לסמוך על המערכת. בנוסף, מטלות הבית היו בהחלט מצומצמות בהרבה בקיבוץ השיתופי. עדיין היה שניאור עשינו תמיד יחד - אלכס ואני. בשבוע שעבר הוזמנתי למפגש גש של חוקרי קיבוץ ביד שבנקין. פרופ' אליעזר בן-רפאל אמר משפט מאוד רלוונטי עבורי: אני עזבתי את הקיבוץ, אבל הקיבוץ לא עזב אותי. במידה רבה המשפט נכון עבורי גם לגבי גרמניה וגם לגבי הקיבוץ."

היו שנים בהן ידעה מדינת ישראל לקבל ולהכיל את השונה. משוה קרה בחברה הישראלית המדירי אוכלוסיית שלמות, לצד הגזענות המתעצמת. ואישה אחת, גרמניה במוצאה, עוסקת במחקר על אותם חיבורים - לא חיבורים בישראל, ומציבה אלטרנטיבה לסטודנטים בחברה רב-

המציטיינים של הפקולטה, מהחוג למדעי ההתנהגות, עובד איתי על מחקר בנושא 'הצד האפל של להיות חקריים חוקרים לכידות חברתית בקיבוצים ומושבים וסולידריות בארגונים במפעלים והכרות באזור המכללה. שתי תלמידות ממכללת אלקאסמי בבקה אל גרביה, כותבות אצלי תזה לתואר שני בנושא יומות במערכת החינוך הערבית. תלמיד דוקטורנט הכותב על יומות של יהודים וישראלים בשנגאיה. אלו דוגמאות למה שמעניין אותי בתחום המחקר. בנוסף הקמתי יחד עם קבוצת חוקרים במכללה האקדמית כנרת מכון לאתיקה יישר מית בארגונים, בו אנחנו מבצעים מחקרים בתחום התנהגות ארגונית כגון ההתערבות במקומות עבודה, סולידריות וחרשנות ואינטליגנציה רגשית. ד"ר יריב איצקוביץ, שותף ככיר במכון וחבר, כתב ספר 'קל' קלת יחסים' שיצא לפני מספר חודשים."

מהו הקו המנחה שלאורו את פועלת בעשייתך בתחום החינוך וההשכלה הגבוהה ואיך זה מתקשר לחינוך שלך מהבית ולשילוב עם היותך חברת קיבוץ בעבר ואמא בחינוך המשפחתי?

"אני חושבת, שהעובדה שספגתי בגיל צעיר יחסית שתי צורות של חינוך - שלכאורה מנוגדות מאוד אבל בעצם לא ממש - משפיעה עלי עד היום. בבית אצל ההורים קיבלתי חינוך עם דגש על אחריות ובינה סים. ככל שאני מתבגרת אני מבינה יותר, שנימוס זה לא רק דבר 'חיצוני', אלא שבמקורו הנימוס מאפשר מידה רבה של התחשבות באחר (לא לאחר, להקשיב בשקט, לא להפריע ועוד). את הצד הזה של החינוך הג'רמני לקחתי איתי והוא איתי עד היום. אין לי ספק שלעתים אני היא 'האחרת' בנוף הישראלי כמובן זה. מצד שני, גדלתי בבית מאור בר רגני. חילוני מאוד, אתאיסטי, לייבולי במובן הפוליטי אבל שמרני מאוד בתפישה הכלכלית. אבא שלי מעולם לא הבין את הרעיון הקיבוצי. הוא ראה בזה סוג של התאבדות פיננסית. נגד הצד הזה של החינוך בבית תמיד התמרדתי והחתי עזר הוראה שלי, סטודנט בתכנית

הדיגיטלי ואיך להתמודד עם 'דור ה-Y'. נכתבו ספרים על הדור הזה והם בהחלט מאתגרים אותנו. במידה כללה אנו מפתחים שיטות הוראה חדשניות, על מנת לתת מענה לסטודנטים שלנו כדי שילמדו לחשוב, להיות ביקורתיים (כאמרו מאשימים אותי בכך שאני ביקורתית מידי...) להתמודד עם החומר הרב שצריך ללמוד גם לתעודה מקצועית בנוסף על יד התואר האקדמי. כך למשל בלימודי ארץ ישראל יש אפשרות לשלב גם לימודי תעודה למודי דרך. ככל העולם יודעים על המגבלות של ההוראה הפרונטאלית וזמן הסתם הרצאות TED הן קצרות, ממוקדות, מגרות מחשבה. מבגבג לות התקציביות אנחנו מנסים לתת מענה לצרכים של הסטודנטים, ללא פגיעה ברמה האקדמית הנדרשת. יש לנו בוגרים רבים המשתלבים באוניברסיטאות ומכללות לתואר שני, כך שכנראה לי שאנחנו מצליחים."

לא הרגשתי מגבלות מגדריות

החשיפה היום יומית למרקם הרב רבותי של החברה הישראלית תרמה לה רעיונות חדשים בשדה המחקרי. פרופ' הילברן: "אוכלוסיות אחרות" הן נושאי המחקר שלי שנים רבות. התחלתי בדוקטורט עם יומות בתנועה הקיבוצית. (ואז זה היה יוצא דופן, כי לא היו הרבה יומים בקיבוצים), אחר כך כתבתי על נשים עצמאיות במרכז ובפרפריה, בעיר וכפר, יהודיות, ערביות ודרוזיות. למשל האישה המדהימה סבתא ג'מילה - עליה כתבתי פרק בספר על יומות לפני עשר שנים כמעט..."

ריס אחריים או לבד, פרסמתי כ-30 מאמרים אקדמיים, מספר פרקים בספרים וכמה רוחות מחקר. הוצאתי ספר בגרמנית, עם קולגה, בנושא זהותם של יצוליי השואה ילדי גרמניה, שחלקם נשארו בגרמניה והחלקם הגיעו לישראל. כרעג אני בתהליכי כתיבת מחקר העוסק בייזמות של מבקשי המקלט בישראל. עזר הוראה שלי, סטודנט בתכנית

הוועד המנהל, עליו מנצח אילן בירן וחברים יקרים נוספים, אנחנו מנסים לקדם את המכללה תוך כדי חשיבה רדידיסציפלינרית המתאפשרת בגלל הקרעים השונים. כל אחר חושב באופן שונה ויש בינינו מפגש מאד פורה. המחלקה הנדרסת אני רגיה, גו נפט הינה חדשה וייחודית בישראל. יחד עם המחלקה הנדרסת תעשיות מים היא מהווה את החיבור להשקפה הרוקח המשתלבת בעמק הירדן. בנוסף ניתן ללמוד במחלקות הנדרסת חשמל ואלקטרוניקה, הנדרסת תוכנה והנדרסת איכות ואמינות. בפקולטה למדעי החברה והרוח 900 סטודנטים בשש מחלקות: לימודי ארץ ישראל, ניהול תיירות ומלונאות, תקשורת, מדעי ההתנהגות, חינוך וקהילה ולימודים רב-תחומיים. ההנהלה מקווה לפתוח השנה תכנית BA לאנשים עובדים בניהול משאבי אנוש ותוכנית MA בינלאומית (באנגלית) בתיירות ומלונאות. "אני מוצאת את עצמי צומחת במכללה. העבודה מענגת ומאתגרת - באווירה טובה. כדקא

את אני ממונה על הניהול האקדמי של הפקולטה. על התכנים, המרצים והאג'נדה האסטרטגית. למשל, לאיזה כיוון להוביל את המחקר ולו שיטות הוראה להכיל, כאשר כל מחלקה אחראית לתכנים שלה. אני עובדת בשיתוף מלא עם ראשי המחלקות המצוינים שלי. הכרתי אוכי לוסטיה של סטודנטים שלא הכרתי קודם, לפחות לא ברמה הזאת. אני מוצאת בה אנשים מעניינים."

האם שיטות ההוראה החדשות מיושמות במכללת ותורמות להפתחות ההשכלה הגבוהה?

"כשכתבתי את התואר השני, לא היה אינטרנט. מהות העבודה האקדמית הייתה בקריאה של טקסטים שהיו זמינים בספריות בישראל וזה היה כל החומר שהיה. כיום זה שונה. אני חברה בפורום של מומחים לרפורמה בהשכלה הגבוהה, מטעם האיחוד האירופאי, (Erasmus). הקבוצה הישראלית מונה שבעה נציגים מאוניברסיטאות ומכללות בארץ. אנחנו דנים בסוגיות בהשכלה גבוהה שעל הפרק בארץ ובעולם, איך ההשכלה הגבוהה מתמודדת עם הסביבה המשתנה ואיך אנחנו יכולים לקדם את שיטות ההוראה לצרכים של הדור הנוכחי בלי לאבד את הרמה האקדמית. איך להתמודד עם העובדה שבמידה רבה ההשכלה הגבוהה הפכה לשיקוף לכל דבר? אין לזה תשובות חד משמעיות. בכל העולם מערכת ההשכלה הגבוהה עוסקה בשאלה איך ללמד בעידן

80 היה טלפון אחד על יד המזכירות והיכינו בתור לשיחות מחו"ל. הייתי נוסעת פעם בשבועיים לת"א על מנת לקנות עיתון גרמני על מנת לדעת מה קורה שם. גם לנסיעות לחו"ל היה תור של פעם בשנתיים, על פי החלטת מזכירות ואני זוכרת שנסעתי יותר מפעם אחת ללא אישור ומבלי שידעו בקיבוץ. כיום הכול שונה, הילדים שלנו מדרברים גרמנית ונוסעים לאירועים משפחתיים בגרמניה. כמו כן, המשפחה שלי באה לראות לאירועים. אפשר להיות עם שתי תרבויות ולא לוותר על אף אחת. גם אין שום בעיה של זהות כשחיים עם שתי תרבויות. להיפך, זה מאוד מעשיר ונותן פרספקטיבה שונות. יש כאן פריבילגיה של מי שמתטייך לקבוצות סטטוס מסוימות ולכן לא ניתן להשליך על מהגרים באופן כללי ובוודאי לא על מיעוטים בקונסטלציות חברתיות שונות."

דיקנית במכללה האקדמית כנרת

לאחר 20 שנות הוראה ומילוי תפקידים במרכז האקדמי ברופן, הייתה ליסיביל שעת כושר לשיי נויים אישיים. בעיקר כשורבר על עלייה בדרגה, למשרה בכירה יותר במכללה האקדמית כנרת. היא זכתה במינוי שלה כדקאנית הפקולטה למדעי החברה והרוח בשנת 2014, באמצעות מכרז. "זה היה עבורי קידום". המכללה האקדמית כנרת היא מכ"ללה כפריפריה הצפונית, המהווה מוקד משיכה לאוכלוסייה רב-תרבותית. לומדים בה חילונים ודתיים, יהודים ומקיבוצים, מושבים, רמת הגולן והמערבים טבריה ובית שאן ומקומות נוספים בארץ, נוצרים, מוסלמים, דרוזים וצ'רקסים. "ההיכרות שלי עם המכללה החלה שנה לפני המינוי, ככרמזה מן החוץ. יש כאן סוג של התחדשות והתרגנות. נחשפתי למרקם מעניין של החברה הישראלית, על כל גווניה. אני מאמינה שזה מנוף לחשיבה יצירתית. לחשיבה אחרת. קיים הרבה קיום, כאשר סטודנטים לומדים יחד וניכר שישנה סובלנות. כמוכן יש גם אתגרים של שפה והתמודדות עם החגים הרבים. עקשיו למשל, בעת הראשונה. ישנה גם תקופת המבחן. או למשל דילמות שצצות בחלוקת תארים - למי אפשר ללחוץ את היד ולמי לא".

סיביל מוספה: "אני מאוד נהנית לעבוד בצוות עם נשאי המכללה, פרופ' שמעון גפשטיין שהוא ביולוג ועם פרופ' נוח גלילי שהוא מהגרים אורחי. יחד עם מוסדות המכללה -